

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กลวิธีการประพันธ์และแนวคิดในกวีนิพนธ์ของนายทิวา

วณัฐชา วรรณะอยู่¹, นพวรรณ งามรุ่งโรจน์²

¹นักศึกษาศาสาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ,
e-mail : stamp__stamp27@hotmail.com

²อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,
e-mail : nopphawan.ng@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาวิธีการประพันธ์และแนวคิดในกวีนิพนธ์ของนายทิวา โดยขอบเขตของการศึกษาผู้วิจัยจะศึกษาผลงานของนายทิวาทั้งหมด 8 เล่ม ผลการศึกษาพบว่า มีกลวิธีการประพันธ์ที่หลากหลายทั้งการเล่นคำ การซ้ำคำและซ้ำความ การใช้ภาพพจน์ที่จะช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นแง่มุมทางภาษา วรรณศิลป์ และช่วยให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะท้อนใจ ตลอดจนเกิดจินตนาการร่วมรับรู้ประสบการณ์ทางความคิดและความรู้สึกของกวีได้ดียิ่งขึ้น และพบแนวคิด คือ แนวคิดเกี่ยวกับสังคม แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ผู้อ่านได้ตระหนักและฉุกละเอิบถึงปัญหาหรือสภาพการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

คำสำคัญ : กลวิธีการประพันธ์, แนวคิด, กวีนิพนธ์

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Authoring techniques and concepts concerning poetry of “Nai Thiwa” Wanatcha Wannayu¹, Noppawan Ngamrungsot²

¹Student, Department of Thai language, Faculty of Humanities and social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University,
e-mail : stamp__stamp27@hotmail.com

²Adviser, Department of Thai language, Faculty of Humanities and social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University,
e-mail : noppawan.ng@ssru.ar.ac.th

Abstract

This paper aims to investigate authoring techniques and concepts concerning poetry of “Nai Thiwa”. A delimitation of the study were 8 works authored by Nai Thiwa. Various techniques were identified i.e., wordplay, anadiplosis, tautology, figures of speech helping readers to perceive the beauty of literary arts and to be moved, as well as creating imagination to allow readers to perceive mental experience and the feel contained in the poems better. In addition, concepts concerning social, politics and governance, moral principle and preaching were identified; they were to be a warning for readers to be aware and realize a change of social environment.

Keywords : Authoring technique and concept and poetry

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทนำ

กวีนิพนธ์ เป็นวรรณกรรมหรือเป็นผลงานทางด้านงานศิลปะอย่างหนึ่งที่สำคัญมากของไทย เป็นงานที่มีเอกลักษณ์ มีคุณค่า และเป็นการแสดงออกถึงวัฒนธรรมอีกประเภทหนึ่งของไทย กวีนิพนธ์เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดและการถ่ายทอดประสบการณ์ของกวีผ่านตัวอักษรอย่างประณีต ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ ดังนั้นบทกวีที่ผ่านการเรียงร้อยถ้อยคำอย่างลุ่มลึกจะทำให้บทกวีนั้นมีพลังทางความคิดสามารถส่งสารให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจและเกิดจินตนาการร่วมรับรู้ประสบการณ์ทางความคิดและความรู้สึกของกวีได้ดียิ่งขึ้น

กวีนิพนธ์ของแต่ละกวี ในแต่ละยุคสมัยย่อมแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับว่ากวีจะสร้างสรรค์ผลงานออกมาในทิศทางใดที่จะแสดงถึงอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของตนออกมา แต่ผลงานกวีนิพนธ์ทุกชิ้นเป็นงานเขียนที่มีวรรณศิลป์ทรงคุณค่าและให้ความรู้หรือมุมมองความคิดแก่ผู้อ่าน ดังกวีนามว่าเอกรัตน์ จิตรม้นเพียร เป็นกวีผู้หนึ่งที่มีผลงานการประพันธ์มากมาย โดยใช้นามปากกาว่า “นายทิวา” ซึ่งมีผลงานที่หลากหลายรูปแบบทั้งสารคดีเรื่อง ชีวิตคนกลางคืน “คาวราตรี” เรื่องสั้นเรื่อง “ที่เห็นและหายไป” และมีกวีนิพนธ์ที่ได้ตีพิมพ์กับสำนักพิมพ์อยู่หลายเล่ม อีกทั้งยังมีผลงานที่ได้รับรางวัลอีกมากมาย เช่น รวมบทกวี “โคลงบ้านโคลงเมือง” ที่ได้รับรางวัลดีเด่น ประเภทกวีนิพนธ์ในงาน “สัปดาห์หนังสือแห่งชาติ” ประจำปี 2557, รวมบทกวี “เงาไม่มีเงา” ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ประเภทกวีนิพนธ์ เซเวนบุ๊กอวอร์ด ครั้งที่ 12 ปี 2558 และได้ผ่านเข้ารอบแกรางวัลซีไรต์ ปี 2559 ประเภทกวีนิพนธ์ เป็นต้น

กวีนิพนธ์ของนายทิวา มีการเล่นเสียงเล่นคำ การซ้ำคำ และการใช้ภาพพจน์เพื่อให้เกิดจินตภาพร่วมรับรู้ความรู้สึกที่ลึกซึ้งและที่ศนะของกวีได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างในบท “ไม่ต้องโทษใคร” ความว่า

ใครทำร้ายประชาชน	ใครทำฉ้อฉลให้ร้ายฉาน
ใครดิบใครเดือดโดยสันดาน	ใครผิดใครพาลใครทำร้าย
ใครต้องยุติความรุนแรง	ใครย้อใครแย้งขยับขยาย
ใครยั่วใครยุใครทำลาย	ใครตื่นใครตายใครไหนกัน

(ในความไหวหนึ่งงั้น, 2553, น.60)

จากบทกวีข้างต้น กวีเลือกใช้การซ้ำคำ 1 คำที่ต้นวรรคทุกวรรค คือคำว่า “ใคร” เป็นการซ้ำคำที่มีลักษณะกลบทบัวบานกลีบขยาย ซึ่งมีจุดบังคับให้ใช้คำนำหน้าซ้ำกันทุกวรรค เพื่อจะเน้นย้ำให้ผู้อ่านฉุกคิดและเกิดจินตภาพตามว่าใครที่กวีพูดถึง ซึ่ง “ใคร” ในที่นี้เป็นเหมือนคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่ผู้อ่านจะสามารถตีความได้ว่ากวีจะสื่อถึงนักการเมืองที่ทำร้ายประชาชนด้วยการฉ้อฉลและยั่วยุให้คนใช้ความรุนแรงมาทำลายกันโดยไม่สนใจถึงการสูญเสีย

กลวิธีการประพันธ์ของนายทิวาที่กระตุ้นความรู้สึกนึกคิดของผู้อ่านผ่านการเรียบเรียงถ้อยคำทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกร่วมไปตลอดทั้งเรื่องนั้นแสดงให้เห็นว่านายทิวาเป็นนักเขียนรุ่นใหม่ที่สามารถใช้กลวิธีการประพันธ์ที่แตกต่างกันออกไปมานำเสนอแนวคิดได้หลากหลายทั้งแนวคิดเกี่ยวกับสังคม แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน ดังตัวอย่าง การใช้แนวคิดจากหลักธรรมคำสอนในเรื่อง ไตรลักษณ์ที่จะปรากฏอยู่ในบท “กฎธรรมดาของสรรพสิ่ง” ความว่า

อนิจจังทุกขังอนัตตา	ไตรลักษณ์กฎธรรมดาของสรรพสิ่ง
ไม่เที่ยงเป็นทุกข์เป็นความจริง	ไม่คงอยู่ไม่แน่นอนล้วนเปลี่ยนแปลง

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ไม่ว่าอะไรล้วนแปลงเปลี่ยน
ที่เห็นที่หายโดยสำแดง

ไม่สถิตไม่เสถียรประจักษ์แจ้ง
ยี่อไม่อาจแยงอย่างยั่งยืน
(เงาไม่มีเงา, 2558, น.144)

จากบทกวีข้างต้น กวีได้แสดงหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเรื่อง “ไตรลักษณ์” คือลักษณะที่เป็นสามัญทั่วไป ได้แก่ “อนิจจัง” คือ ความไม่เที่ยง “ทุกขัง” คือ ความเป็นทุกข์ และ “อนัตตา” คือ ความมิใช่ตัวตนที่แท้จริง ซึ่งเป็นเรื่องจริงแท้ของชีวิตมนุษย์ที่ต้องพบเจอและต้องเรียนรู้ถึงความเปลี่ยนแปลง

จากตัวอย่างข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาทวิวิธีการประพันธ์ที่ปรากฏในกวีนิพนธ์ของนายทิวาว่ามีทวิวิธีการใดบ้าง และสื่อแนวคิดสำคัญประการใดบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทวิวิธีการประพันธ์ในกวีนิพนธ์ของนายทิวา
2. เพื่อศึกษาแนวคิดที่ปรากฏในกวีนิพนธ์ของนายทิวา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกวีนิพนธ์
2. รวบรวมผลงานกวีนิพนธ์ของนายทิวาที่จะใช้ศึกษาจำนวน 8 เล่ม จากผลงานในกวีนิพนธ์ทั้งหมด เพราะมีทวิวิธีการประพันธ์และเนื้อสาระที่น่าสนใจเข้าบริบทแห่งยุคสมัย
 - 1) แบบควายควาย ปีที่พิมพ์ 2550
 - 2) ในความไหวหนึ่งจัน ปีที่พิมพ์ 2553
 - 3) บันทึกรอยเท้ารายทาง ปีที่พิมพ์ 2555
 - 4) โคลงบ้านโคลงเมือง ปีที่พิมพ์ 2556
 - 5) โลกเสมือนรู้สึกสมัย ปีที่พิมพ์ 2557
 - 6) เงาไม่มีเงา ปีที่พิมพ์ 2558
 - 7) ในเครื่องหมายคำถาม? ปีที่พิมพ์ 2559
 - 8) ในนามเราทั้งผอง ปีที่พิมพ์ 2560
3. ศึกษาวิเคราะห์ทวิวิธีการประพันธ์และแนวคิดในกวีนิพนธ์ของนายทิวา
4. เรียบเรียงผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาทวิวิธีการประพันธ์และแนวคิดในกวีนิพนธ์ของนายทิวา ผลการศึกษาพบว่า

1. ทวิวิธีการประพันธ์

การศึกษาวิจัยกวีนิพนธ์ของนายทิวา ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ทวิวิธีการประพันธ์ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นลักษณะทางวรรณศิลป์ของไทยที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานกวีนิพนธ์ของนายทิวา ดังนี้

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1.1 การเล่นคำ

การเล่นคำ เป็นกลวิธีหนึ่งที่กวีนิยมใช้ในการประพันธ์กวีนิพนธ์ไทย โดยการเลือกสรรคำมาเรียงร้อยในคำประพันธ์เพื่ออวดฝีมือของกวี กล่าวคือ “การเล่นคำคือการนำคำที่มีรูปหรือเสียงพ้องกันหรือใกล้เคียงกันมาเล่นในเชิงเสียงและความหมาย การเล่นคำมีหลายวิธี เช่น การเล่นคำพ้องรูปพ้องเสียง การเล่นคำหลายความหมาย เป็นต้น” (ธเนศ เวศร์ภาดา, 2549, น. 31)

จากการศึกษากวีนิพนธ์ของนายทิวาผู้วิจัยพบว่ามีการเล่นคำโดยใช้คำที่มีเสียงเดียวกันมาซ้ำในบทกวี แต่ความหมายของคำนั้นแตกต่างกัน ดังปรากฏในบท “แบบควายควาย” ความว่า

เออ ! ไข่ ชำนี้แหละควาย	สมควรตาย ตามทาง ตามยถา
เข้าเป็นควาย ไร่ตัวตน ไร่วิญญา	ไร่คำพูด คำจา เข้าหูคน
ควายอย่างเข้า บ้าบอ พ้อไม่ได้	ไม่พรี ฟีไร ไม่รู้หน
ไม่รู้สู้ก็ รู้สา ไม่ยินยล	ไม่รู้จัก เจียมตน ทนอย่างควาย

(แบบควายควาย, 2550, น. 38)

บทกวีข้างต้น กวีใช้การเล่นคำว่า “ควาย” ที่มีรูปและเสียงเหมือนกันแต่สามารถสื่อความหมายได้ 2 ความหมาย ความหมายแรกคือ ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเคี้ยวเอื้อง เป็นสัตว์กบคู่ ลำตัวสีดำ หรือเทาแก่ มีเขายาวโค้งไปทางด้านหลัง ปลายแหลม ความหมายที่สอง หมายถึง คำเรียกที่สื่อถึงคนโง่ คนเซ่อ ซึ่งในบทกวีที่ว่า “เออ ! ไข่ ชำนี้แหละควาย” ควายในบริบทนี้กวีต้องการจะสื่อคือ ความโง่ ส่วน “ไม่รู้จัก เจียมตนทนอย่างควาย” ควายในบริบทนี้กวีต้องการจะสื่อถึงควายที่เป็นสัตว์แข็งแรงเอาไว้มุ่งทำงาน กวีได้เปรียบเทียบความอดทนควายเหมือนกับตนเองที่ยอมทนโง่ในเรื่องความรัก แม้จะต้องอยู่อย่างไร้ตัวตนและไร้คนสนใจ

นอกจากนี้ยังพบว่านายทิวาได้ใช้การเล่นคำสลับที่ ดังตัวอย่างในบท “ชายแปลกหน้า” ความว่า

ข้าพเจ้าเพียงชายแปลกหน้า	ผู้มาเยือนสายตาชรามองไม่เห็น
โลกยังคงเป็นอยู่เหมือนที่เป็น	แปลกหน้าชายชาเย็นอย่างเย็นชา
โลกที่ชายแปลกหน้าผ่านมาเยือน	ยิ่งกว่าโลกเสมือนซึ่งซึ่งหน้า
โลกเสมือนไม่มีให้สบสายตา	ข้าพเจ้าคล้ายไปมาไร้ตัวตน
ชายแปลกหน้าสบสายตาไร้แววตา	โลกทักทายชายแปลกหน้าเหมือนล่องหน
โลกตรงหน้าชายแปลกหน้าล้วนผู้คน	ที่ไม่ยินไม่ยลไม่รู้

(โลกเสมือนรู้สึกสมัย, 2557, น. 37)

จากบทข้างต้น มีการเล่นคำสลับที่ ในคำว่า “ชาเย็น” กับ “เย็นชา” ที่มีความหมายเหมือนกันว่า การแสดงอาการเฉยเมยไม่สนใจใยดี ซึ่งในที่นี้สามารถสื่อความได้สองมุมคือ กวีเป็นเพียงชายแปลกหน้าบนโลกใบนี้ ทุกคนล้วนปฏิบัติกับกวีอย่างไม่สนใจใยดี ในอีกแง่มุมหนึ่งคือกวีเป็นคนที่ยุ่เฉยเมยกับทุกสิ่งหรือเป็นเพียงชายที่มีใบหน้าเรียบนิ่ง ไม่รับรู้ความรู้สึกใด ๆ ที่ผ่านเข้ามา

นายทิวายังใช้การเล่นคำหลายความหมาย ดังตัวอย่างในบท “ก็แค่ข้างใน” ความว่า

เศร้าก็เพียง ข้างในเศร้า	ข้างนอกยังหยอกเย้า เสมอเสมอร้างรัก
สะอึกสะอื้น คั่นละเมอ	แค่เปลอ สิมว่าชาย
ชายแค่คนใจเปื่อย	ตะกายตะเกียด มิได้ตั้งหมาย
เจ็บลึก เจ็บราว คราวเจียนตาย	แค่คิด กระจัดกระจาย ใจกระจุก

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กระจุกกระจาย คีนค้ำ จนย่ำรุ่ง
ร้างนาง ร้างคำคุย

และอีกพรั่ง ก็พรั่ง จึงเปื่อยยุ่ย
และร้างใจ ยามจดจำ

(แบบควายควาย, 2550, น. 50)

จากบทกวีข้างต้น เป็นการเล่นคำหลายความหมาย คือคำว่า “เจ็บลึก” มีความหมายว่า เจ็บแสบมาก หรือเจ็บจนสุดหัวใจ และคำว่า “เจ็บร้าว” มีความหมายว่า เจ็บปวดรวดร้าวไปทั้งใจ นอกจากนี้ยังพบคำหลายความหมายว่า “ร้างนาง” มีความหมายว่า ไม่มีหญิงอันเป็นที่รัก “ร้างคำคุย” มีความหมายว่า ไม่มีคำพูดคุย และ “ร้างใจ” มีความหมายว่าไม่มีความรัก การเล่นคำหลายความหมายนี้ก็เพื่อสื่อความว่า กวีต้องเก็บความ โศกเศร้าไว้ในใจ ส่วนภายนอกต้องทำตัวร่าเริงเป็นปกติ ทั้งที่ภายในใจส่วนลึกต้องเจ็บปวดรวดร้าวเหมือนจะ ตาย เพราะปราศจากนางอันเป็นที่รักที่เคยพูดคุยกันและต้องจดจำอยู่กับความว่างเปล่าของใจนาง

1.2 การซ้ำคำและซ้ำความ

การซ้ำคำและซ้ำความเป็นกลวิธีทางวรรณศิลป์ที่นายทิวานำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานของตนเพื่อเน้นย้ำความหมายให้แก่บทกวี และช่วยเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึกที่ลึกซึ้ง ตลอดจนช่วยให้บทกวีมีเสียงที่ไพเราะ อันจะช่วยสื่อความคิดของกวีให้แก่ผู้อ่านได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น ดังจะอธิบายต่อไปนี้

1.2.1 การซ้ำคำ คือ การใช้คำเดียวกันกล่าวซ้ำหลายแห่งในบทประพันธ์หนึ่งบท เพื่อย้ำความให้หนักแน่นขึ้น การซ้ำคำในแง่วรรณศิลป์มักจะซ้ำคำที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยสร้างความชัดเจนหนักแน่นของสาร ที่กวีต้องการสื่อ (ธเนศ เวศร์ภาดา, 2549, น. 38) ซึ่งจากการศึกษาทวินพจน์ของนายทิวาพบว่ามีการซ้ำ คำเดียวกันหลายแห่งเพื่อช่วยสื่อความหมายทางอารมณ์ความรู้สึกและความคิดของกวี อีกทั้งเป็นกลวิธีที่ทำให้ บทกวีมีความงดงามทั้งด้านเสียง ดังปรากฏในบท “อยู่” ที่นายทิวาใช้การซ้ำคำ 1 คำต้นวรรค เพื่อช่วยเน้น ความถึงการมีชีวิตอยู่อย่างทุกข์ยากลำบากโดยไม่มีผู้ใดให้ความสำคัญ ความว่า

อยู่กับตัวเองไปวันวัน

อยู่กับชีวิตไร้ชีวา

อยู่ท่ามกลางผู้คนหลากหลายคน

อยู่เหมือนไม่มีอยู่อย่างมมมาย

อยู่กับตัวเองไปวันวัน

อยู่ให้มีชีวิตมันยากเย็น

อยู่กับความฝันอันไร้ค่า

อยู่กับเหว้าและเปล่าตาย

อยู่ในแห่งหนไร้ความหมาย

อยู่เหมือนตกลายทั้งเป็นเป็น

อยู่ไปก็เท่านั้นขึ้นเชิญ

อยู่ไม่มีใครเห็นอย่าอยู่เลย

(โลกเสมือนรู้สึกสมัย, 2557, น.16)

จากบทกวีข้างต้น กวีใช้กลวิธีการซ้ำคำ 1 คำที่ต้นวรรคทุกวรรคว่า “อยู่” ในลักษณะของกลบท บุษบงแยมผกา เพื่อต้องการเน้นย้ำความถึงการมีชีวิตอยู่ไปวัน ๆ หรืออยู่กับตัวเองอย่างเปล่าตาย โดยมีชีวิต ที่ไร้ค่าไร้ความหมายท่ามกลางผู้คนหลากหลายแต่ไม่มีใครรับรู้และเห็นความทุกข์ยากลำบากในชีวิตของกวี กวีจึงไม่ยอมมีชีวิตอยู่อย่างไร้ตัวตนอีกต่อไป

ในทวินพจน์ของนายทิวายังมีการซ้ำคำ 2 คำต้นวรรค เพื่อช่วยเน้นย้ำถึงชีวิตของกวีที่มีเพียงความ ว่างเปล่าและมีชีวิตอยู่อย่างไร้ความหมาย ดังปรากฏในบท “มี” ดังนี้

มีแต่อะไรไม่รู้

มีแต่ไม่มีอยู่เสมอเสมอ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มีแต่ฉันไม่มีเธอ

มีเพียงมีดมนอนธการ

มีเพียงวันเวลารอคอยตาย

มีแค่วันนี้ที่เปลี่ยวว่าง

มีแค่หลุมฝังศพให้พักพิง

มีแต่การพร่ำเพื่อเปล่าตาย

มีเพียงเมื่อวานไร้ความหมาย

มีเพียงความโหดร้ายในความจริง

มีแค่หนทางที่จมดิ่ง

มีแค่การทอดทิ้งอย่างที่มี

(โลกเสมือนรู้สึกสมัย, 2557, น. 75)

จากบทกวีข้างต้น กวีได้ใช้กลวิธีการซ้ำคำ 2 คำที่ต้นวรรคทศวรรคว่า “มีแต่” “มีเพียง” และ “มีแค่” โดยซ้ำคำที่ต้นวรรคในลักษณะของกลบทที่เรียกว่า กลบทบัวบานกลีบขยาย เพื่อจะเน้นย้ำถึงความว่างเปล่าของกวีที่มีแต่ตัวเองโดยไม่มีใครเคียงข้าง มีเพียงความมืดมิด และมีชีวิตอยู่อย่างไร้วันเวลา วันเวลาจึงเป็นสิ่งที่ว่างเปล่า และกวีตระหนักถึงชีวิตจริงของตนกำลังไปสู่หนทางที่จมดิ่งเพียงเพื่อรอความตายที่หลุมฝังศพอย่างอ้างว้าง

1.2.2 การซ้ำข้อความ คือการใช้คำมากกว่าหนึ่งคำหรือประโยคสั้น ๆ กล่าวซ้ำกันหลายแห่งในบทประพันธ์หนึ่งบทหรือหลายบทก็ได้เพื่อช่วยสร้างความชัดเจนของอารมณ์ความรู้สึกที่ลึกซึ้งและช่วยเน้นย้ำสาระสำคัญของเรื่องที่กวีต้องการนำเสนอ ซึ่งกวีนิพนธ์ของนายทิวา มีการซ้ำความปรากฏในบท “*มาทำสงครามกันเถอะ*” ความว่า

มาทำสงครามกันเถอะโลก

เมื่อรักกันแล้วต้องทำร้ายไม่บันเบา

มาทำสงครามกันเถอะโลก

เชือดเนื้อเถื่อนหนังแล้วลอยแพ

มาทำสงครามกันเถอะโลก

รักแล้วมักทำร้ายให้ทุกข์ตรม

เมื่อรักกันมันวิโยคมันโศกเศร้า

เมื่อรักต้องประกาศเอาชนะแพ้

ให้เลือดมันชุ่มโชกทุกรอยแผล

ควักหัวใจเอามาแผ้วเหยียบจม

รักกันมีแต่โศกหัวใจขม

ฆ่าเสียให้สาสมให้โลกสะใจ

(โลกเสมือนรู้สึกสมัย, 2557, น. 56-57)

จากบทกวีข้างต้น กวีใช้กลวิธีการซ้ำความที่ว่า “มาทำสงครามกันเถอะโลก” เพื่อจะเน้นย้ำความหมายเกี่ยวกับการทำสงครามแต่แฝงนัยไปด้วยการประชดประชันเสียดสี กล่าวคือกวีต้องการจะสื่อเหมือนเชิญชวนให้คนหันมาทำสงครามว่าถ้าการมอบความรักให้กันมันทำให้โศกเศร้าทุกข์ตรมและหากการปรองดองกันมันยากเกินไปนักก็ทำสงครามฆ่ากันไปเสีย แต่แท้จริงแล้วการเชิญชวนที่กวีเน้นย้ำหลายแห่งเป็นเพียงการประชดประชันที่ไม่อยากให้เกิดสงครามบนโลกใบนี้เพราะทำให้เกิดการสูญเสียทั้งเลือดเนื้อและชีวิต

นอกจากนี้ยังพบกลวิธีการซ้ำความที่ช่วยเน้นย้ำถึงความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งที่มีเกิดขึ้น ดำรงอยู่และสูญสลายไปในที่สุด ดังปรากฏในบท “*ที่แท้สังขาร*” ความว่า

เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป

เป็นอยู่มาซาซิน

เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป

ไม่อาจหลีกเลี่ยงทุกคน

ไม่ว่าอะไรทั้งสิ้น

รู้เห็นรู้ยินรู้ล

ไม่ว่าเป็นใครรับผล

พ้นหรือไม่พ้นวนเวียน

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป
วิภูสงสารบทเรียน

จริงรู้ได้สติเสถียร
สรรพสิ่งแปรเปลี่ยนเป็นมา
(เงาไม่มีเงา, 2558, น. 130 - 131)

จากบทข้างต้น กวีใช้วิธีการซ้ำความวรรคแรกของกลอนแต่ละบทว่า “เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป” เพื่อเน้นให้เห็นว่า การเกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไปเป็นสัจธรรมที่แท้จริงของชีวิต ทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงเรื่องเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องธรรมดา ซึ่งมนุษย์ทุกคนต้องเผชิญหรืออยู่ในห้วงแห่งวิภูสงสารหรือการเวียนว่ายตายเกิด ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม

1.3 ภาพพจน์

“ภาพพจน์ คือ คำหรือกลุ่มคำที่เกิดจากกลวิธีการใช้คำ เพื่อให้เกิดภาพที่แจ่มชัดและลึกซึ้งขึ้นในใจของผู้อ่านและผู้ฟัง” (สุจิตรา จงสถิตยวัฒนา, 2548, น. 37) จากการศึกษาทวินิพนธ์ของนายทิวา พบว่ามีการใช้ภาพพจน์ที่หลากหลาย ดังการใช้ภาพพจน์อุปมาเพื่อช่วยให้เห็นภาพความสวยงามของธรรมชาติ ปรากฏในบท “ม่านหมอก ณ หัวใจ” ความว่า

ม่านหมอกเรียงเมฆเป็นชั้นหมอก	แตกพุ่มเป็นดอกอยู่รอบด้าน
ละชั้นเรียงชั้นจินตนาการ	ประหนึ่ง ชะลอวิมานจากม่านฟ้า
โน่นทะเลเมฆเป็นเกลียวคลื่น	ระลอกกลบกลืนเหนือเวหา
เรียงซ้อนทบซ้อนกาลเวลา	ขึ้นเมฆกังขาทะเลไกล
	(บันทึกรอยเท้ารายทาง, 2555, น. 18)

จากบทกวีข้างต้น มีการใช้ภาพพจน์อุปมาว่า “ประหนึ่งชะลอวิมานจากม่านฟ้า” โดยมีคำเชื่อมว่า “ประหนึ่ง” เพื่อสื่อความถึงความสวยงามของหมอกที่เรียงชั้นอยู่เคียงก้อนเมฆเปรียบเหมือนกับวิมานบนม่านฟ้าหรือที่ประทับของเทวดา และยังสื่อให้เห็นภาพของเมฆที่คล้ายกับเกลียวคลื่นอยู่เหนือท้องฟ้าเหมือนกับทะเล

ในทวินิพนธ์ของนายทิวา ยังพบการใช้ภาพพจน์อุปมา ดังตัวอย่าง

ผาหินคงไม่รู้หัวใจข้า	คงนึกว่าแกร่ง ตั้งหินผา เพื่อทำฝัน
แท้แท้ข้าอ่อนไหวทุกคืนวัน	แอบหลังน้ำตาอยู่เสียบงันลำพัง
	(ในเครื่องหมายคำถาม, 2559, น. 30)

จากตัวอย่าง กวีใช้ภาพพจน์อุปมาโดยมีคำเชื่อมว่า “ตั้ง” ตั้งข้อความในบทกวีว่า “ตั้งหินผา” เพื่อสื่อความว่า กวีไม่ได้มีหัวใจที่แกร่งหรือทนทานเหมือนกับหินผา เพราะหัวใจเป็นสิ่งที่ทำให้รู้สึกอ่อนไหวเจ็บปวดใจได้ในยามที่ไม่มีใคร

ในทวินิพนธ์ของนายทิวายังมีการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์เพื่อเปรียบตัวกวีเป็นกาฝากหรือเป็นเพียงผู้อาศัยอยู่บนโลก ดังปรากฏในบท “กาฝาก” ความว่า

ข้าพเจ้าเพียงแค่อาศัยโลก	เป็นกาฝาก โศกอยู่เบื้องหน้า
ข้าพเจ้านิ่งอยู่ทุกเวลา	นิ่งต่อสายตาโลกนิง

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ข้าพเจ้ากาฝากไร้คุณค่า

ได้แต่นิ่งตรงหน้าไม่กล้าฝัน

ข้าพเจ้าต่ำต้อยผ่านคืนวัน

เยี่ยงกาฝากต่ำชั้นเยี่ยงอาวม

(โลกเสมือนรู้สึกสมัย, 2557, น. 38)

จากที่บทกวีข้างต้น มีการใช้ภาพพจน์อุปมาอุปไมยว่า “เป็นกาฝาก” ด้วยมีคำเชื่อมว่า “เป็น” เพื่อสื่อความว่ากวีมองตัวเองเป็นเพียงมนุษย์คนหนึ่งที่อยู่บนโลกเปรียบเป็นกาฝากหรือต้นไม้เล็กที่เกิดเกาะกับต้นไม้ใหญ่คอยดูดน้ำและแร่ธาตุอาหาร อันสื่อถึงถึงการแฝงตัวอาศัยอยู่กับโลกโดยไม่ได้ช่วยเหลือหรือทำประโยชน์อะไร

นอกจากนี้นายทิวายังใช้ภาพพจน์อุปมาอุปไมยเพื่อตั้งคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบเกี่ยวกับการเช่นฆ่าทำลายกันของมนุษย์ ดังปรากฏอยู่ในบท “ยังไม่พอใช่ไหม?” ความว่า

ยังทำร้ายกันไม่พอใช่ไหมโลก

ยังทุกข์โศกไม่พอยังไหม

ยังต้องเป็นเช่นนี้เรื่อยไป

ยังไม่สาแก่ใจใครทั้งนั้น

ยังต้องเกลียดต้องชิงไม่รู้จบ

ยังต้องรบย่ำทำลายฝัน

ยังต้องตาต่อตาฟันต่อฟัน

ยังต้องห้าต้องหันให้บรรลัย

(เงาไม่มีเงา, 2558, น. 32)

จากตัวอย่างข้างต้น มีการใช้ภาพพจน์อุปมาอุปไมยความว่า “ยังทำร้ายกันไม่พอใช่ไหมโลก ยังทุกข์โศกไม่พอยังไหม” เป็นการตั้งคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบเพื่อต้องการเสียดสีประชดประชันถึงโลกในปัจจุบันนี้ แต่การทำร้ายกัน เกลียดชิง และฆ่าฟันกันแบบตาต่อตาฟันต่อฟันโดยไม่รู้จบ จนนำไปสู่ความทุกข์โศกเศร้าอยู่เรื่อยไป

นายทิวายังใช้ภาพพจน์อุปมาอุปไมยในการกล่าวเกินจริงเพื่อสื่อถึงความทุกข์เดือดร้อนใจของประชาชนชาวไทย ดังความว่า

บ้าน เป็นไฟรุ่มร้อน

เภทภัย

เมือง ทุกข์ในยุคสมัย

ปนปี้

เดือด ดูเพราะชิงชัย

อำนาจ

ร้อน ทั่วแผ่นดินนี้

ท่วมน้ำตานอง

(โคลงบ้านโคลงเมือง, 2556, น. 8)

จากตัวอย่าง มีการใช้ภาพพจน์อุปมาอุปไมยความว่า “บ้าน เป็นไฟรุ่มร้อน เภทภัย” และความว่า “ร้อน ทั่วแผ่นดินนี้ ท่วมน้ำตานองฯ” ซึ่งเป็นการกล่าวเกินจริง เพื่อสื่อความถึงบ้านเมืองหรือชาติไทยเต็มไปด้วยเภทภัยหรืออันตรายต่าง ๆ จนเกิดความทุกข์ความรุ่มร้อนภายในจิตใจของชาวไทย และบ้านเมืองในสมัยนี้แทบจะปนปี้เพราะมีแต่คนแย่งชิงอำนาจกัน แผ่นดินนี้จึงมีแต่คนต้องหลั่งน้ำตาจนท่วมแผ่นดิน สื่อถึงถึงความทุกข์ของประชาชนชาวไทยที่มีมากอย่างท่วมท้น

2. แนวคิด

กวีได้ถ่ายทอดเรื่องราวในสังคมตามมุมมองความคิดของตนผ่านการสร้างสรรค์งานอันจะทำให้ผู้อ่านมองเห็นสภาพการณ์ของสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศาสนาและความเชื่อที่เป็นปัจจัยในการสร้างงานของกวี และทำให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดและอารมณ์ความรู้สึกของกวีและของมนุษย์ ตลอดจนทำให้มองเห็นปัญหาหรือสภาพการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จากการศึกษาทวินิพนธ์ของนายทิวา พบแนวคิดที่หลากหลาย ดังนี้

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสังคม

สังคม (Society) หมายถึง มนุษย์ที่รวมกันอยู่เป็นหมู่คณะมีทั้งหญิงและชายตั้งภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง ณ ที่ใดที่หนึ่งเป็นประจำ เป็นเวลานานพอสมควร พอที่จะเรียนรู้และปรับปรุงตนเองแต่ละคนได้ และประกอบการงานเข้ากันได้ดี มีความสนใจร่วมกันในสิ่งที่เป็นมูลฐานแห่งชีวิต มีการครองชีพและความปลอดภัยทางร่างกาย (บรรเทิง พาพิจิตร, 2547, น. 4-5) แต่ในสังคมที่มีกลุ่มคนอยู่รวมกันเยอะๆ ก็ย่อมจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย นั่นก็คือปัญหาสังคม ซึ่งปัญหาสังคม มีความหมายว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบความสัมพันธ์ระหว่างคนหรือกลุ่มคนในสังคมซึ่งมีจุดสนใจแตกต่างกันอย่างชัดเจน จากปัญหาเศรษฐกิจหรือปัญหาสิ่งแวดล้อม (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544, น.256) ผู้วิจัยพบว่านายทิวาได้นำปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมที่ตนเองประสบพบเจอมาถ่ายทอดให้ผู้อ่านเห็นว่าสังคมไทยนั้นมีปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของคนในสังคม ดังนี้

กวีนิพนธ์ของนายทิวา สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านการนำเสนอข่าว ดังในบท “บันดาลใจ ในเครื่องหมายคำถาม” ความว่า

ชาวดีไม่มีไม่มีข่าว	มีแต่เรื่องราวล้วนหดหู่
ร้ายพาดหัวข่าวผิดเป็นครู	โดยไม่เคยเรียนรู้ไม่เรียนรู้
ข่าวว่าโลกทั้งมองพี่น้องกัน	จึงรบราฆ่าฟันชวนคลื่นเหียน
สงครามเพื่อสันติภาพด้วยความเพียร	เป็นกองทัพสะอิดสะเอียนด้วยความรัก
ข่าวว่าอนุรักษ์ทรัพยากร	จึงโค่นป่าตัดเป็นท่อนเสียให้หนัก
ยึดครองเป็นของตัวไม่ผ่อนพัก	ย้ายแล้วก็ยกทำกำไร

(ในนามเราทั้งผอง?, 2560, น.75)

จากบทกวีข้างต้น กวีสื่อถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านการนำเสนอข่าวที่มักจะมีสื่อถึงเรื่องราวเหตุการณ์อันชวนหดหู่ใจทั้งการพาดหัวข่าวถึงการรบราฆ่าฟันกันจนกลายเป็นสงครามโดยไม่มีสันติภาพที่แท้จริงเพราะมีแต่การสูญเสียชีวิตและเลือดเนื้อ และนำเสนอข่าวถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรแต่มนุษย์กลับตัดไม้ทำลายป่าเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวและเพื่อผลกำไร อันแสดงให้เห็นว่ามนุษย์ไม่รู้จักเรียนรู้ชีวิตมองสิ่งไม่ดีเป็นครู หากยังกระทำความผิดต่อไปอย่างน่าเศร้าสลดใจ

นอกจากนี้กวีนิพนธ์ของนายทิวายังสื่อถึงปัญหาโสเภณี ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาโสเภณี “เนื่องจากความต้องการทางเพศตลอดกาลของมนุษย์ มนุษย์มีความต้องการทางเพศไม่มีฤดูกาล ดังนั้นชายและหญิงจึงต้องมีการสมสู่ร่วมประเวณีกันอยู่ตลอดไป ซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติ” (บรรเทิง พาพิจิตร, 2547, น.226) ดังปรากฏในบท “ตกกระทบแห่งกระจกบานนั้น” ที่แสดงให้เห็นภาพของหญิงขายบริการและให้ภาพของผู้ชายที่มีความต้องการทางเพศ ความว่า

หลังตู้กระจก...	ลึกลึกในอกสะทกอยู่
ประติมากรรมชีวิตจัดให้ดู	นัดบอดจับคู่ในครูนั่น
เบื้องหน้ากระจกใครจงดจ่อ	ครวฟี่ครวฟี่ออเลือกสรร
ทุกสายตาจ้องคล้ายโรมรัน	ตะเกียกตะกายพายสวรรค์
ข้างในระทึกดังตึกตัก	ไม่มีความรักให้ไล่ล่า
มีแค่ค่าตัวและเงินตรา	แทนสื่อภาษาอย่างที่รู้

(โลกเสมือนรู้ลึกสมัย, 2557, น. 26)

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จากบทกวีข้างต้น กวีสื่อถึงความเสื่อมทางจิตใจของคนในสังคมโดยแสดงภาพ “หลังตู้กระจก” ที่มีผู้หญิงขายบริการนั่งอยู่เสมือนประติมากรรมที่จัดแสดงไว้ให้คนมาคอยมองคอยจับจ้องและคอยให้คนมาจับคู่ เพื่อนำไปครอบครอง กวียังแสดงภาพของคน “เบื้องหน้ากระจก” หรือคนมาซื้อบริการทางเพศที่มีทั้งคน รุนราวคราวเดียวกันกับพี่และพ่อคอยเลือกสรรหรือเลือกซื้อผู้หญิงด้วยความพึงพอใจ ซึ่งผู้หญิงที่ยอมขายบริการนั้นก็ทำไปเพื่อเงินตราทั้งที่รู้ว่าไม่มีความรักที่แท้จริง

กวีนิพนธ์ของนายทิวา ยังสื่อแนวคิดเกี่ยวกับสังคมของคนในยุคปัจจุบันที่ต่างคนต่างใช้ชีวิตและเป็นเพียงแค่มนุษย์ที่ต่างคนต่างใช้ชีวิตในสังคมเดียวกันเท่านั้น ดังปรากฏในบท “ลมหายใจแห่งยุคสมัย” ความว่า

ครู่ขณะหนึ่งในรถไฟฟ้า	เราต่างคนต่างมาร่วมสมัย
เราต่างมีที่มาที่ไป	และเราต่างจิตใจต่างความคิด
ต่างห้วงขณะอารมณ์ความรู้สึก	เก็บตัวตนส่วนลึกสงวนสิทธิ์
เราต่างแปลกหน้าเกินใกล้ชิด	ต่างคนต่างชีวิตต่างปิดไว้
ในครู่ขณะเดินทางครู่ขณะ	เปลี่ยนพื้นที่สาธารณะอันกว้างใหญ่
เป็นพื้นที่เฉพาะตัวทุกคนใช้	เป็นลมหายใจตัวใครตัวมัน

(เงาไม่มีเงา, 2558, น. 18)

จากบทกวีข้างต้น กวีแสดงประสบการณ์ของตนขณะอยู่บนรถไฟฟ้าโดยชี้ให้เห็นว่าวิถีชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันต่างมีความคิดและจิตใจที่แตกต่างกันทั้งที่อยู่ร่วมยุคสมัยเดียวกัน จนกลายเป็นคนแปลกหน้าที่แต่ละคนมีพื้นที่ชีวิตส่วนตัวเป็นของตัวเอง แม้จะอยู่ในพื้นที่สาธารณะอันกว้างใหญ่ก็ยังคงใช้ชีวิตอย่างตัวใครตัวมันไม่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง

ความหมายของการเมืองและการปกครองเป็นของคู่กัน เพราะเมื่อเราพูดถึงการเมืองก็มักจะรวมถึงการปกครองเข้าไปด้วย แต่ตามความเป็นจริงแล้วสถาบันการปกครอง มักจะมีความหมายแคบกว่าคือหมายถึงการดำเนินงานหรือการวางนโยบายเพื่อบริหารสังคมหรือประเทศให้มีความสงบสุข และมีมาตรฐานทั้งเศรษฐกิจและสังคมให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี และหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องการปกครองก็คือ “รัฐบาล” (ทัศนีย์ ทองสว่าง, 2549, น.180) สำหรับ “สถาบันการเมือง” มักกินความหมายไปถึงพฤติกรรมในรูปแบบต่างมากมาย สถาบันการเมือง หมายถึง รัฐสภา รัฐธรรมนูญ การเป็นผู้แทนราษฎร การออกกฎหมายต่างๆ ซึ่งรวมไปถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในด้านต่างๆ เพื่อสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม (ทัศนีย์ ทองสว่าง, 2549, น. 236) บทกวีของนายทิวา ผู้วิจัยพบว่า มีความสนใจแนวคิดทางด้านการเมืองการปกครองอยู่มากโดยพยายามชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องของระบบการเมืองการปกครองที่ไร้ประสิทธิภาพในการบริหารประเทศ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นว่ารัฐบาลมีนโยบายที่ไม่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือนักการเมืองขาดศีลธรรมในการปฏิบัติหน้าที่เห็นแก่อำนาจและประโยชน์สุขส่วนตัว และพวกพ้องมากกว่าคำนึงถึงประโยชน์สุขส่วนรวมจึงนำไปสู่ความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน ดังปรากฏในบท “อวิชชาธิปไตย” สะท้อนให้เห็นอำนาจทางการเมืองการปกครองควรเป็นของประชาชนชาวไทย แต่อำนาจการปกครองกลับเปลี่ยนมือกลายเป็นของนักการเมือง ความว่า

อำนาจประชาธิปไตยของปวงชน	อำนาจของทุกคนโดยคลื่นเหียน
อำนาจแท้ท้องจำแทบอาเจียน	อำนาจจะอดสะเอียนเพื่อเปลี่ยนมือ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อ้างโดยชื่อเป็นของประชาชน	โดยประชาชนผู้ทุกข์ทนกระนั้นหรือ
เพื่อประชาชนหรือเพื่อโคกระบือ	ตามราคาขายซื้ออธิปไตย
นั่นก็เสียงนี้ก็เสียงของประชาชน	เป็นเสียงของทุกคนผู้เป็นใหญ่
นั่นข้างน้อยนี่ข้างมากข้างของใคร	ข้างที่เลือกข้างไหนหรือไม่นี้
อ้างประชาธิปไตยใช้กันทั่ว	ของชาติของเอ็งชั่วตามรัฐสภา
ประชาธิปไตยของที่ระลึกลับ	เอาใส่ซองปิดผนึกก็ทักท้อ
ของประชาโดยประชาเพื่อประชา	อธิปไตยแหกตาตีหน้าเศร้า
ที่ได้รู้คือไม่รู้ในหมู่เรา	อธิปไตยของเขาก็เท่านั้น!
	(ในความไหวหนึ่งจัน ,2553, น. 22)

จากบทกวีข้างต้น กวีต้องการสื่อความว่าอำนาจทางการปกครองควรเป็นของประชาชนชาวไทย แต่อำนาจการปกครองกลับเปลี่ยนมือกลายเป็นของ “ผู้ใหญ่” หรือของผู้มีอำนาจที่มักจะใช้ประชาธิปไตยเป็นข้ออ้างว่ามาจากของประชาชน เป็นของประชาชน และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ทั้งที่อำนาจประชาธิปไตยไม่ได้อยู่ในมือของประชาชนอย่างแท้จริง ประชาชนจึงกลายเป็นผู้ทุกข์ทนและโศกเศร้าเพราะไม่มีสิทธิและเสียง

ในกวีนิพนธ์ของนายทิวา ยังพบแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครองที่สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของนักการเมืองเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ดังปรากฏในบท “สันดอนสันดาน” ความว่า

ไม่ต้องสแกนกรรมกรรมก็ชัด	เห็นอยู่หลัดหลัดเขายัดใส่
เบื่องลือกเบื่องหลังยังฝังใจ	พฤติกรรมใครเขากระทำ
ลือกเร้นลือกลับดูยับย่น	บางใครบางคนบนลงต่ำ
ที่เห็นชาติแท้สีดำ	เคลือบสีทำซ้ำแค่อำพราง
เคยช่วยอย่างไรก็อย่างนั้น	ความจริงความฝันล้วนหยันหยาบ
กลับชั่วเป็นดีแค่นี้ความ	แท้ช้วนียามอย่างยืดยาว
ประโยชน์ส่วนตัวชั่วกลับชอบ	ส่วนรวมคำตอบคืออื้อฉาว
การเมืองการมันทำเรื่องราว	สมประโยชน์ทุกคราวไม่ว่าใคร
	(ในความไหวหนึ่งจัน, 2553,น. 28)

จากบทกวีข้างต้น กวีสื่อความถึงอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองว่า ไม่จำเป็นต้องสแกนกรรมหรือตรวจสอบการกระทำของนักการเมืองก็เห็นพฤติกรรมเบื่องลือกที่กระทำเอาไว้อย่างชัดเจน ซึ่งบางคนเหมือนจะเป็นคนดีแต่แท้จริงแล้วเป็นคนชั่วมาอย่างยาวนานเพราะเห็นผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

นอกจากนี้ยังพบแนวคิดเกี่ยวกับการต่อสู้และความขัดแย้งทางการเมือง ซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนเสื้อเหลืองและเสื้อแดง ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเดือนมีนาคม – พฤษภาคม ดังความว่า “ความเคลื่อนไหวของคนเสื้อแดงระหว่าง มีนาคม-พฤษภาคม ปี 2553 ทำให้พูดกันถึงความขัดแย้งระหว่างคนชั้นล่างในชนบทกับคนชั้นกลางระดับกลางขึ้นไปในเมือง บางคนชี้ไปที่ความขัดแย้งทางการเมือง บางคนชี้ไปที่ความขัดแย้งระหว่างภาคในประเทศไทยเอง ฯลฯ ทั้งหมดนี้ มีส่วนถูกทั้งสิ้น แต่ก็มีข้อยกเว้นที่นำมาแย้งได้ในแทบทุกมิติ แปลว่าความขัดแย้งนั้นสลับซับซ้อนเกินกว่าจะชี้ลงไปทีมิติใดมิติหนึ่งได้อย่างง่าย ๆ” (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2553, น.150)

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

แต่ยังมีความแตกต่าง (จนถึงขั้นที่เป็นความขัดแย้ง) อีกเรื่องหนึ่งซึ่งไม่ค่อยมีผู้พูดถึงมากนัก นั่นคือความแตกต่างด้านวัฒนธรรม มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมของขบวนการเสื้อแดงที่ทำให้แตกต่างจากเสื้อสีอื่นอย่างเห็นได้ชัด ความแตกต่างตรงนี้อาจตั้งทั้งการสนับสนุนและต่อต้านจากผู้คนในสังคมไทยที่เห็นได้ชัดและมีคนพูดถึงมากพอสมควร คือความเป็นชนบทที่แสดงออกให้แตกต่างจากความเป็นเมืองของกรุงเทพฯ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2553, น. 151)

คนเสื้อเหลืองเป็นคนชั้นกลางระดับกลางขึ้นไป แม้จะรู้ว่าทั้งเสื้อเหลืองและเสื้อแดง ล้วนมีคนหลากหลายประเภทปะปนกันทั้งสิ้น แต่เมื่อพูดโดยเฉลี่ยแล้ว คนเสื้อเหลืองคือคนชั้นกลางระดับกลาง (ขึ้นไป) นอกจากนี้ ไม่อาจเอาแกนนำเป็นตัวแทนของผู้ชุมนุมได้ทั้งเหลืองและแดง การที่มีคนจำนวนมากเช่นนี้ออกมาชุมนุมกันหลายเดือน ต้องมีปัจจัยในทางสังคมผลักดันอยู่เบื้องหลัง มากกว่าวาทะของแกนนำบนเวที หากจะเข้าใจการเคลื่อนไหวทางการเมืองของสองสีนี้ได้ก็ต้องเข้าใจปัจจัยทางสังคมที่อยู่ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2553, น. 132-133)

โดยสรุปแล้ว ความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งเป็นประเด็นหลักของการต่อสู้ระหว่างเสื้อต่างสี ก็มีมิติทางวัฒนธรรมระหว่างเมืองและชนบทแฝงอยู่ด้วย คือ คนเสื้อเหลืองและเหล่าชนชั้นนำเรียกร้องหา รัฐ “ธรรมภิบาล” ซึ่งเน้นประสิทธิภาพ ความซื่อสัตย์สุจริต และความไพบูลย์ทางเศรษฐกิจเหนือกว่าการเลือกตั้ง ในระบอบประชาธิปไตย ในขณะที่คนเสื้อแดงและเหล่าคนชั้นกลางระดับล่างอีกจำนวนมาก เรียกร้องการมีส่วนร่วมในการปกครองเหนือกว่าอันใดทั้งสิ้น (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2553, น. 151-152)

จากการศึกษากรณีวิพนธ์ของนายทิวา พบว่ากวีที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคมภายใต้ระบบการเมืองการปกครองของไทย ย่อมรับรู้เหตุการณ์ทางการเมืองที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น จึงนำเหตุการณ์เหล่านั้นมานำเสนอทัศนคติถึงความขัดแย้งทางการเมืองที่คนในประเทศ แบ่งฝักแบ่งฝ่ายตามสีเสื้อจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ ดังปรากฏในบท “ที่เห็นที่เป็นไป” ความว่า

คุณเห็นใครก็เห็น	สังคมเช่นสังคมไข่
เห็นเลือดอยู่รำไร	ระอร่างอย่างร้อนรน
ต่างขั้วเพื่อแตกขั้ว	ต่างยั้มยั่วให้ยินยล
เลือดมาน้ำตาหม่น	ด้วยความหมายทำลายมัน
วุ่นวายคนวุ่นวาย	มุ่งทำลายเข้าโรมรัน
เหลืองแดงร่วมตั้งต้น	จนแดงเดือดทั้งเหลืองแดง
.....
คุณเห็นใครก็เห็น	ชานกระเซ็นทุกทุกสิ่ง
ตายเจ็บคือความจริง	ไม่รู้จบอวดประจาน!

(ในความโหดนิ่งงัน, 2553, น. 38)

จากบทกวีข้างต้น กวีสื่อแนวคิดถึงความขัดแย้งทางการเมืองที่มีการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย เป็นฝ่ายเสื้อเหลืองและฝ่ายเสื้อแดง อันแสดงให้เห็นถึงการแตกแยกทางความคิดจนเกิดความวุ่นวายในชาติบ้านเมืองเพราะต่างฝ่ายต่างก็มุ่งทำลายกันส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บและการสูญเสียเลือดเนื้อ ตลอดจนนำไปสู่ความทุกข์โศกเศร้ามี “น้ำตา”

ในกรณีวิพนธ์ของนายทิวายังสะท้อนถึงความขัดแย้งทางการเมืองที่มีการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายของประชาชนปรากฏอยู่ในบท “ร้อนฤดูหนาว” ดังความว่า

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คนยังคงยังขู่ยังเลือกข้าง
คนยังตาต่อตาทั้งใกล้ไกล

คนยังสร้างยังสู้และผลักไส
คนยังรุกรยังไล่ไม่จำนน

.....
เมืองยังร้อนยังรุ่มระอุร้อน
เมืองถูกตั้งเวลาด้วยฟันไฟ
ร้อนยังร้อนระอุร้อนฤดูหนาว
ร้อนยังเร่งเหลี่ยมเล่ห์สินรุ่มเรื่อง

.....
เมืองสะทกสะทอนย้อนวันใหม่
เมืองทั้งเมืองลุกไหม้เมืองทั้งเมือง
ร้อนยังร้อนสุ่มไฟราวทั้งแดงเหลือง
ร้อนและร้อนเปล่าเปลืองไม่เปลี่ยนแปลง!
(ในความไหวหนึ่งจัน, 2553, น. 40)

จากบทกวีข้างต้น กวีสื่อแนวคิดเกี่ยวกับการต่อสู้และความขัดแย้งทางการเมืองที่ประชาชนคนต่างแบ่งฝักแบ่งฝ่ายเลือกข้างกัน มีฝ่ายเสื้อเหลือง ฝ่ายเสื้อแดง และต่อสู้กันจนทำให้บ้านเมืองรุ่มร้อนดังไฟ สื่อนัยถึงความทุกข์ร้อนใจของคนในชาติบ้านเมืองที่เผชิญกับความไม่สงบสุขในชาติของตน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน

ในทางพระพุทธศาสนาสอนว่าการกระทำใดทำแล้วเบียดเบียนตนไม่เบียดเบียนผู้อื่นทั้งไม่เดือดร้อนใจในภายหลัง การกระทำนั้นเป็นความดีมีความสุขและเป็นบุญติดตัวไปในชาติหน้า ส่วนการกระทำอย่างตรงกันข้ามเป็นความชั่วมีความทุกข์และเป็นบาปพระพุทธเจ้าทรงสอนว่า การเกิดมามีชีวิตไม่ว่าภพภูมิไหนย่อมเป็นทุกข์ทั้งทุกข์กาย ทุกข์ใจ ความทุกข์เป็นเรื่องเด่นของชีวิตเป็นพื้นฐานของชีวิตและความเป็นจริงของชีวิตไม่ใช่เรื่องแปลกปลอมเข้ามา ส่วนการที่ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสารก็เพราะมีกิเลส เมื่อมีกิเลสก็เป็นเหตุให้ทำกรรม เมื่อทำกรรมก็จำต้องรับวิบากหรือผลของกรรมวนเวียนอยู่อย่างนี้เรื่อยๆ ไป (ทัศนีย์ทองสว่าง, 2549, น. 227)

จากการศึกษาภินิหารของนายทิวา ผู้วิจัยพบว่า กวีมีความสนใจในด้านหลักธรรมคำสอนที่จะเน้นในทางเรื่องของคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยนำเสนอให้เห็นผลของการทำความดีและควรละความชั่ว กฎแห่งกรรมและความไม่ยั่งยืนของชีวิต ผ่านการสร้างสรรคบทกวี เพื่อชี้ให้เห็นถึงความจริงต่างๆ และเป็นเครื่องเตือนให้ผู้อ่านฉุกคิดในเรื่องของกรรมดีกรรมชั่ว อันจะทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจและตระหนักถึงเรื่องหลักธรรมและการดำเนินชีวิตมากขึ้น ดังตัวอย่างในบท “อนิจจัง” ที่กวีสื่อแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนในเรื่องของความไม่เที่ยงแท้แน่นอนของชีวิต ความว่า

อนิจจังไม่เที่ยงแท้ไม่แน่นอน
ไม่เที่ยงแท้ไม่แน่นอนอนิจจัง
เกิดขึ้นตั้งอยู่และดับสิ้น
ฝันไม่อาจฝันไม่ไหว

กงกรรมกงย้อนความเบื้องหลัง
ตั้งอยู่พ่ายพังทุกครั้งไป
วัฏจักรขาซินดินไม่ไหว
ไม่วยิ่งใหญ่จากไหนกัน
(เงาไม่มีเงา, 2558, น.128)

จากบทกวีข้างต้น กวีสื่อแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาแสดงถึงความเป็น “อนิจจัง” หรือความไม่เที่ยงแท้แน่นอนของชีวิตซึ่งมีการเกิด ตั้งอยู่ และต้องดับสิ้นไป เป็นวัฏจักรที่ผู้ใดก็ไม่อาจฝันได้ไม่ว่าผู้นั้นจะยิ่งใหญ่ก็ตาม ในภินิหารนายทิวา ยังได้สื่อแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนในเรื่องการทบทวนในสิ่งที่มนุษย์กำลังจะกระทำลงไปทั้งการทำความดีความชั่ว ดังปรากฏในบท “ตื่นรู้ – รู้ตื่น” ความว่า

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ทำดีชั่วใจบริสุทธิ์	หลักธรรมสอนมนุษย์ให้หยุดก่อน
หยุดคิดทบทวนทุกบทตอน	หยุดคิดคำสอนเพื่อย้อนตน
ทำดีได้ดีย่อมดีตอบ	ทำไม่ดีย่อมขอบจะได้ชั่ว
สังขรณ์จริงแท้ไม่ต้องกลัว	แม้บางครั้งภาพมัวยังชัดเจน (เงาไม่มีเงา, 2558, น. 134)

จากบทกวีข้างต้น กวีได้สื่อแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนโดยชี้ให้มนุษย์หยุดคิดทบทวนให้ดีเสียก่อนที่จะกระทำให้สิ่งใดก็ตาม เพราะการกระทำความดีย่อมส่งผลดี แต่ถ้าหากกระทำความชั่วย่อมได้รับผลร้ายตอบแทน ซึ่งเป็นสังขรณ์หรือความจริงแท้ของชีวิตมนุษย์

นายทิวายังได้มีการสื่อถึงเรื่องหลักธรรม คำสอนเกี่ยวกับการทำบุญหรือทำชั่วยอมส่งผลแก่คนที่กระทำนั้น ดังความว่า

ทำ ดีทำชั่วล้วน	รอยกรรม
บุญ บาปยอมขึ้นนำ	แน่แท้
ร่วม วัฏฏะเที่ยงธรรม	ผิดถูก
ชาติ อติตปัจจุบันแก่	บาปแก้บุญสนอง (โคลงบ้านโคลงเมือง, 2556, น.136)

จากบทกวีข้างต้น กวีใช้คำกระทู้ที่ต้นโคลงว่า “ทำบุญร่วมชาติ” เพื่อสื่อแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนาที่หากมนุษย์กระทำความดีหรือความชั่วยอมส่งผลแก่ผู้กระทำนั้นและการสร้างบุญหรือสร้างบาปยอมส่งผลต่อการเวียนว่ายตายเกิดในห้วงแห่งวัฏฏะอย่างเที่ยงธรรมหรือการกระทำของมนุษย์ในปัจจุบันไม่ว่าถูกหรือผิดยอมส่งผลทั้งในชาตินี้และชาติต่อไป

อภิปรายผล

ในกวีนิพนธ์ของนายทิวามีกลวิธีการประพันธ์ที่สำคัญคือ การเล่นคำที่ช่วยให้เกิดเสียงไพเราะและมีผลทางด้านความหมาย หากกวีใช้คำที่มีรูปและเสียงเดียวกันแต่แสดงความหมายต่างกัน จะแสดงให้เห็นภูมิปัญญาของกวีในการใช้คำคำเดียวมาสื่อความหมายได้หลากหลาย แต่ถ้ากวีเล่นคำสลับที่และเล่นคำหลายความหมายก็เป็นการแสดงฝีมือของกวีที่สร้างสรรค์ผลงานให้มีความงามทางเสียงและมีผลในการสื่อความรู้สึกนึกคิดที่ลึกซึ้ง ส่วนการซ้ำคำและซ้ำความ เพื่อเน้นย้ำให้เกิดผลทางด้านเนื้อหาและการสื่อสารทั้งการสื่ออารมณ์ความรู้สึกและการสื่อความคิดของกวีให้มีความหมายหนักแน่น ในแง่ของผู้อ่านสามารถรับสารจากการพิจารณาการซ้ำคำและซ้ำความ อันก่อให้เกิดจินตนาการร่วมรับรู้ความรู้สึกและทัศนะของกวีได้อย่างแจ่มชัดยิ่งขึ้น ส่วนการใช้ภาพพจน์เป็นการใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบกับร้อยเรียงเพื่อช่วยถ่ายทอดอารมณ์และความคิดที่ซับซ้อนให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจและเกิดอารมณ์สะเทือนใจ ตลอดจนร่วมรับรู้ประสบการณ์ทางความคิดของกวีจากการพิจารณาถ้อยคำที่กวีตั้งใจถ่ายทอดออกมา

ในด้านแนวคิดที่พบในกวีนิพนธ์ของนายทิวาจำแนกได้ 3 ประเด็น คือ แนวคิดเกี่ยวกับสังคม แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอน ซึ่งกวีจะสื่อสารความคิดผสมกับอารมณ์ความรู้สึกและประสบการณ์ของกวีถ่ายทอดผ่านการสร้างสรรค์บทกวีให้ผู้อ่านได้ตระหนัก ถูกคิด ตลอดจนมองเห็นปัญหาของมนุษย์และสภาพการณ์ของสังคม การเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาทฤษฎีการประพันธ์และแนวคิดในกวีนิพนธ์ของนายทิวา เป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ผู้สนใจนำไปศึกษาเรื่องดังกล่าวในกวีนิพนธ์เรื่องอื่นๆ หรือกวีท่านอื่น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทฤษฎีในวงกว้าง และเป็นการขยายองค์ความรู้เรื่องวรรณศิลป์ของไทยที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานได้ไม่รู้จักจบ หรือควรศึกษาเปรียบเทียบผลงานของกวีรุ่นใหม่กับกวีรุ่นเก่า เพื่อดูพัฒนาการด้านรูปแบบและเนื้อหาว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- ธเนศ เวศร์ภาดา. (2549). **ทอมโลกวรรณศิลป์**. กรุงเทพฯ : ปาเจรา.
- สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา. (2548). **เจิมจันทร์ กังสดาล: ภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย**. กรุงเทพฯ :
- โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2549). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2553). **การเมืองของเสื้อแดง**. กรุงเทพฯ : โอเพ่นบุ๊กส์.
- บรรเทิง พาพิจิตร. (2547). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นายทิวา. (2553). **ในความไหวหนึ่งจัน**. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ : ออน อาร์ต ครีเอชั่น.
- นายทิวา. (2556). **โคลงบ้านโคลงเมือง**. กรุงเทพฯ : ออน อาร์ต ครีเอชั่น.
- นายทิวา. (2550). **แบบควายควาย**. ปทุมธานี : พาฝัน
- นายทิวา. (2560). **ในนามเราทั้งผอง**. กรุงเทพฯ : ออน อาร์ต ครีเอชั่น.
- นายทิวา. (2558). **เงาไม่มีเงา**. กรุงเทพฯ : ออน อาร์ต ครีเอชั่น.
- นายทิวา. (2555). **บันทึกรอยเท้ารายเท้า**. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ : ออน อาร์ต ครีเอชั่น.
- นายทิวา. (2557). **โลกเสมือนรู้สึกสมัย**. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ : ออน อาร์ต ครีเอชั่น.
- นายทิวา. (2559). **ในเครื่องหมายคำถาม?**. กรุงเทพฯ : ออน อาร์ต ครีเอชั่น.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.(2544). **มนุษย์กับสังคม**.(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.